

**FY
MYD
FY
NGHARTREF**

**Friends of
the Earth**

DARGANFOD

SUT ALLWN NI ENNILL ER BUDD POBL A'R BLANED?

Fel pobl ifanc yn ail ddegawd yr 21ain Ganrif, rydym yn ymwybodol bod sawl her yn wynebu ein cenhedlaeth a'r blaned yr ydym yn byw arni. Dim ond dau o'r materion hyn yw'r newid yn yr hinsawdd a dinistr amgylcheddol, ynghyd â hiliaeth strwythurol, rhagfarn yn erbyn pobl anabl, gwahaniaethu ar sail dosbarth cymdeithasol a gwahaniaethu ar sail LGBTQIA+.

Rydym yn gwybod bod grym y tu ôl i'r materion croestoriadol hyn - pobl heb rym yn brwydro i gael diwallu eu hanghenion, a phobl â grym yn methu â gwneud digon i fynd i'r afael â'r materion hyn. Dyna pam mae angen i ni drefnu ein cymunedau, trwy sefyll ochr yn ochr â'r bobl gyffredin, gan feithrin gwrthrym a fydd yn ein helpu i fynd i'r afael â'r materion hyn. Fe gewch eich herio ar hyd y ffordd, ond gyda'n gilydd, gallwn ddechrau adeiladu'r byd yr ydym eisiau byw ynddo.

Beth yw trefnu cymunedol?

Efallai eich bod yn meddwl tybed beth yw'r gwahaniaeth rhwng ymgyrch gymunedol a phrosiect cymunedol. Yn syml, mae ymgyrchoedd cymunedol yn gofyn i ni feithrin grym gyda'n cymunedau fel y gallwn, erbyn diwedd unrhyw ymgyrch, fod mewn sefyllfa i gyflawni newid trwy negodi, gyda phobl sy'n dal grym.

Gall prosiect cymunedol ymwneud â gwneud eich newidiadau bach eich hunain yn eich cymunedau, trwy brosiectau creadigol neu godi arian. Ond oherwydd nad yw'r gweithgareddau hyn yn meithrin grym pobl y tu ôl i fater pwysig yn eich cymuned, ni chaiff hyn ei ystyried yn ymgyrchu. Yn syml, os gallwch ei wneud eich hun, mae'n brosiect, ond os ydych angen annog rhywun sydd mewn grym i wneud rhywbeth yr ydych ei eisiau, efallai y bydd angen ymgyrch arnoch chi!

GWRANDO AR EICH CYMUNED

Cam cyntaf ymgyrch drefnu gymunedol yw gwrando ar y gymuned ynghylch materion lleol.

Gallai hyn fod trwy gyfrwng arolwg neu ddim ond trwy siarad ag aelodau o'ch cymuned. Dylai fod yn fanwl, lle'r ydych yn gwrando ar farnau eraill trwy ganfod beth sy'n bwysig i'ch cymuned. Dylai hyn deimlo fel sgwrs, ac nid cyfweiliad.

Gallwch ymarfer sgiliau gwrando gweithredol gyda phobl yn eich grŵp **Fy Myd Fy Nghartref**: Mewn parau, yn eich tro, siaradwch am un funud am destun o'ch dewis chi. Bydd yr unigolyn arall yn cymryd nodiadau o beth mae'r siaradwr yn ei ddweud. Ar ôl munud, meddyliwch am faint o'r hyn a rannodd y siaradwr yr oeddech wedi'i nodi'n ysgrifenedig neu ei gofio. Gallwch ofyn cwestiynau wedyn i gael eglurhad pellach.

Dadansoddiad SWOT

Mewn dadansoddiad SWOT rydych yn meddwl am y Cryfderau, y Gwendidau, y Cyfleoedd a'r Bygythiadau yn eich cymuned y byddech efallai'n eu hwynebu wrth fynd i'r afael ag ymgyrch.

Cryfderau yw pethau y mae eich cymuned yn eu gwneud yn dda, neu y mae gennych lawer ohonyn nhw.

Gwendidau yw'r pethau nad yw eich cymuned yn eu gwneud cystal, neu'r pethau nad oes gan eich cymuned. Oes yna ddiffyg rhywbeth yn eich cymuned, o safbwynt rhywbeth y mae ei angen ar gyfer ymgyrch?

Cyfleoedd yw cryfderau posib. Efallai bod rhai newidiadau ar droed neu ddigwyddiadau yn eich cymuned a allai helpu eich ymgyrch.

Bygythiadau yw gwendidau posib a allai atal eich ymgyrch rhag bod yn llwyddiannus.

TABL DADANSODDIAD SWOT:

Ein hymgyrch ar gyfer ehangu'r man gwydd yn ein bloc fflatiau lleol.

Cryfderau:

- Ceir cyfarfodydd misol i breswylwyr yn y bloc fflatiau lleol.
- Mae yna fan gwydd cymunedol i bobl sy'n byw yn y fflatiau ei ddefnyddio.

Cyfleoedd:

- Mae yna etholiad mis nesaf, felly efallai y gwnaiff cynghorydd lleol newydd wneud rhywbeth am y man gwydd.
- Mae pobl yn y fflatiau yn mynd ati i gychwyn grŵp cerdded cŵn. Efallai y byddan nhw eisiau gwneud rhywbeth am y broblem baw cŵn.
- Mae pobl sy'n byw yn y fflatiau'n ofni y gall y cladin fod yn fflamadwy, a mynd ar dân. Mae pobl wirioneddol yn poeni am hyn, a byddai ymgyrch sy'n mynd i'r afael â'r mater hwn, yn ogystal â manau gwydd, wirioneddol yn boblogaidd ac yn werth chweil.

Gwendidau:

- Landlordiaid sydd piau sawl un o'r fflatiau, ac ni wnaiff y rheolwr eiddo ond gwrando arnyn nhw, ac nid y preswylwyr.
- Nid yw'r man gwydd cymunedol yn cael ei ddefnyddio lawer oherwydd ymddygiad gwrthgymdeithasol a baw cŵn.

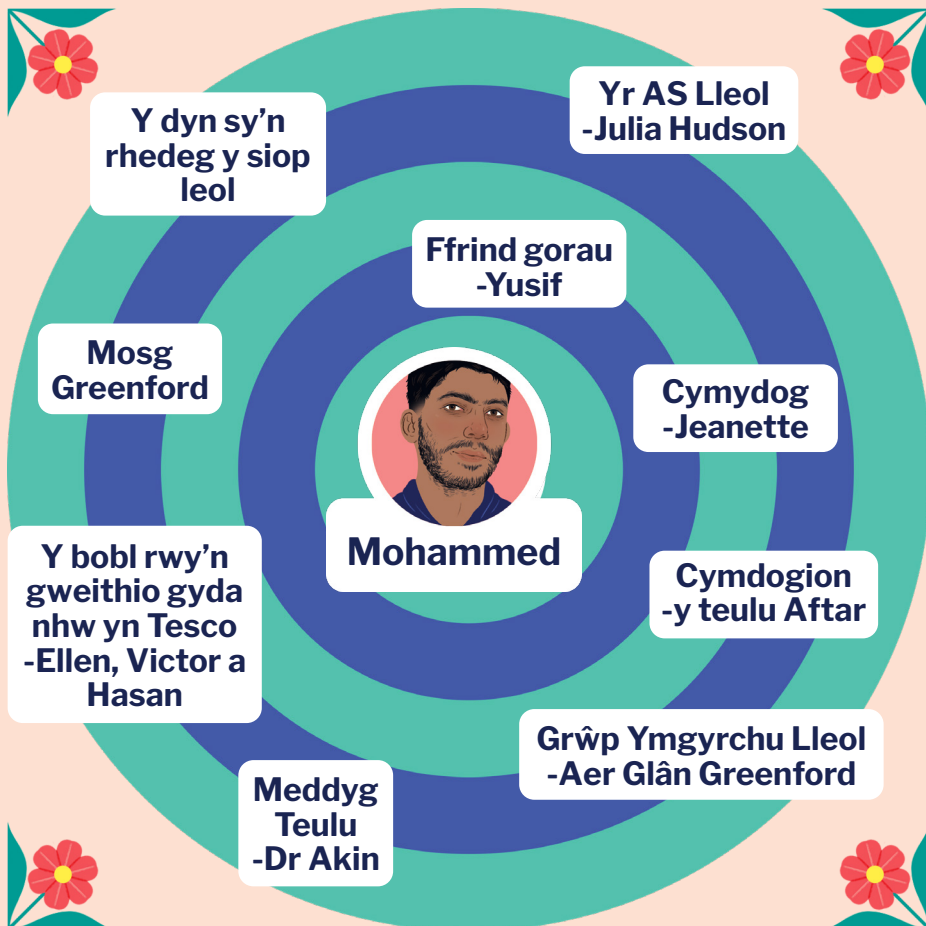
Bygythiadau:

- Mae landlordiaid yn flaenorol wedi bod yn gyfrifol am achosion o "droi allan dialgar" ("revenge evictions"), lle maen nhw wedi troi pobl allan o'r fflatiau ar ôl iddyn nhw holi am waith atgyweirio sylfaenol. Mae gan bobl ofn gofyn am newidiadau.

MAPIO CYMUNEDOL

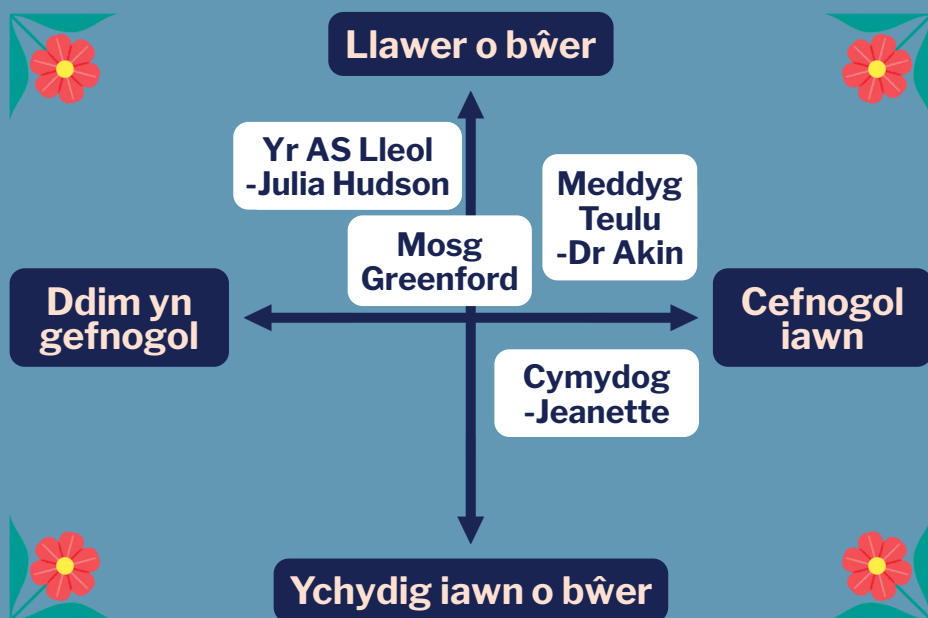
Mae map cymunedol yn fodd o wneud cofnod ysgrifenedig o'r bobl neu'r sefydliadau allweddol yn ein cymuned, a pha mor dda yr ydym ni'n eu hadnabod. Dylech gynnwys cymaint o grwpiau a phobl y gallwch feddwl amdanyn nhw! Mae mapio ein cymuned yn ein helpu i gael gwell dealltwriaeth o bwy yr ydym yn eu hadnabod, neu ddim yn eu hadnabod, yn ein cymuned. Bydd deall y cysylltiadau hyn yn hanfodol o safbwynt ymgyrchu.

MAPIO GRYM

Mae map grym yn fodd i nodi pwy sy'n gallu rhoi'r hyn rydym ei eisiau i ni, ac i ba raddau y maen nhw'n ein cefnogi neu'n anghytuno â ni. Gallai'r bobl sy'n ein cefnogi ac sydd â grym fod ein cynghreiriaid gorau. Mae'n debyg y bydd y bobl nad ydyn nhw mor gefnogol i'r mater sydd gennym ni dan sylw, ac sydd â llai o rym, yn llai effeithiol o safbwynt ymgyrraedd atyn nhw i ymuno â'n hymgyrch.

DARGANFOD SGYRSIAU UN-I-UN

I gael mwy o ddeunydd darllen am gyfnod Darganfod eich ymgyrch, dilynwch y ddolen hon am ragor o enghreifftiau!

AT DDIBENION Y CWRS HWN, MAE'R LLYFRYN HWN YN DEFNYDDIO'R DIFFINIADAU GWEITHREDOL A GANLYN O DERMAU ALLWEDDOL:

Bioamrywiaeth: Yr amrywiaeth o blanhigion ac anifeiliaid sy'n byw yn y byd neu mewn cynefin arbennig.

Ymgyrch: Cyfres o weithgareddau wedi'u trefnu, gyda'r bwriad o gyflawni newid penodol. Gellir ei defnyddio hefyd i gyfeirio at faes busnes (yn enwedig hysbysebu) a gweithgareddau milwrol.

Newid yn yr hinsawdd: Proses sy'n deillio'n bennaf o'r lefelau uwch o garbon deuocsid yn yr atmosffer a gynhyrchir trwy losgi tanwyddau ffosil, sy'n creu tywydd mwy eithafol.

Buddiannau cyffredin: Yr anghenion a'r dymuniadau sy'n gyffredin ymhlith cymuned neu gategori o bobl.

Cymuned: Grŵp o bobl sy'n byw yn yr un lle neu sy'n rhannu nodwedd benodol.

Trefnu cymunedol: Cydlynw gwaith ymgyrchu, fel arfer gan bobl sy'n rhannu'r un ardal ddaearyddol, i hyrwyddo buddiannau cyffredin eu cymuned.

Demograffeg: Sector penodol o fewn poblogaeth.

Sefydliad: Sefydliad a gafodd ei sefydlu i bwrpas crefyddol, addysgol, proffesiynol neu gymdeithasol.

Croestoriadedd: Y syniad y gall categorïau fel hil, rhywedd a dosbarth orgyffwrdd a "chroestorri" i greu ffurfiau penodol o ymyleiddio a braint.

Hwyluso: Gweithgaredd sy'n gwneud tasgau'n haws i eraill, a ddefnyddir yn arbennig i gyfeirio at drefnu a rhedeg cyfarfodydd a gweithdai llwyddiannus.

Tanwyddau ffosil: Olew, nwy naturiol a glo sydd wedi'u ffurfio o fewn cramen y ddaear o weddillion ffosiledig bywyd a fu. Oherwydd eu bod yn cymryd cymaint o amser i ffurfio, ystyrir na ellir eu hadnewyddu. Mae llosgi tanwyddau ffosil yn un o'r prif gyfranwyr at y newid yn yr hinsawdd a welir ledled y byd.

Arweinydd: rhywun sydd â'r gallu i ysbrydoli neu alluogi eraill i wneud rhywbeth na fydden nhw'n ei wneud fel arall, neu i wneud hynny mewn modd na fydden nhw wedi'i wneud fel arall.

Ymyleiddio: Y broses lle caiff unigolyn neu gategori cyfan o bobl eu gwrthio i gyrion grŵp a/neu yr ystyrir eu bod yn llai pwysig.

Cysylltiadau Un-i-un: Cyfarfod gyda dim ond dau o bobl.

Gorthrwm: Math o rym sy'n caniatáu i raigrwpiau neu gategoriâu o bobl dybio bod ganddyn nhw ddylanwad dros grwpiau neu gategoriâu eraill o bobl, dros amser.

Grym: “Y gallu i weithredu” (Common) neu “Gallu A i gael B i wneud rhywbeth na fyddai B wedi'i wneud fel arall” (Robert Dahl).

Braint: Y manteision y gall rhywun eu hetifeddu ar y cyd o'u genedigaeth, neu gronni dros amser.

Hunan-les: Anghenion a dymuniadau'r 'hunan'.

Mudiad cymdeithasol: Grŵp mawr, anffurfiol yn aml, o unigolion neu sefydliadau sy'n canolbwyntio ar faterion gwleidyddol eang, sydd fel arfer yn cwmpasu sawl ymgyrch cysylltiedig.

Newid cymdeithasol: Newid sylweddol dros amser o ran patrymau ymddygiad, gwerthoedd a normau.

Cyfiawnder Cymdeithasol: Dosbarthiad cyfoeth, cyfleoedd a breintiau o fewn cymdeithas sydd, at ei gilydd, yn deg.

Strategaeth: Cynllun gweithredu a ddylunir i gyflawni nod hirdymor neu gyffredinol.

Tacteg: Cam a ddefnyddir fel rhan o strategaeth, neu “Gwneud yr hyn a allwch gyda'r hyn sydd gennych” (Saul Alinsky).

Targed: Yr unigolyn sydd â'r grym i wneud y penderfyniad yng nghyswllt y newid yr ydych yn ceisio ei greu.

'Turnout': Nifer y bobl sy'n mynychu rhyw fath o weithredu neu ddigwyddiad.

Gwerthoedd: Barn rhywun o ran beth sy'n bwysig mewn bywyd.

RHESTR WIRIO DARGANFOD

Cwblhwech y rhestr wirio i gyflawni
eich bathodyn Darganfod

☐

Mynychu eich sgwrs **un-i-un** ar ddiwedd y tymor.

☐

Gallu rhoi aelodau o'ch cymuned ar **fap grym yn erbyn cymorth**.

☐

Mynd ati i ddarganfod pwy sydd yn eich cymuned trwy lunio **map cymunedol**.

☐

Deall y gwahaniaeth rhwng rhedeg **ymgyrch** a chymryd rhan mewn prosiect.

☐

Dysgu sut i gwblhau **dadansoddiad SWOT** o'ch cymuned.

☐

Gallu egluro rhywfaint o'r **problemau amgylcheddol a'r datrysiadau** ar gyfer eich cymuned.

☐

Dangos sgiliau **gwrando** gweithredol fel rhan o redeg ymgyrch wrando.

☐

Gallu rhoi enghraifft o gysylltiad rhwng mater amgylcheddol a **mater o safbwynt cyfiawnder cymdeithasol**.